

BERG 20

čtvrtek 6. října 2022

19:30

Velká obřadní síň Krematoria Strašnice

LIMINA

Petr Hora – The Red of the Flesh [světová premiéra]

Gérard Grisey – Quatre chants pour franchir le seuil / Čtyři zpěvy k překročení prahu
[česká premiéra]

Preludium – I. Smrt anděla

Interludium – II. Smrt civilizace

Interludium – III. Smrt hlasu

Nepravé interludium – IV. Smrt lidstva. Ukolébavka

Pavla Radostová – soprán

Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG

Jana Kubánková – housle, Helena Velická – violoncello, Tadeáš Mesany – kontrabas, Martin Klimánek – flétna, Zlata Vohryzková – klarinet a basklarinet, Hanuš Axmann – basklarinet a kontrabasklarinet, Roman Fojtíček a Michael Jermář – saxofony, Ladislav Kozderka – trubky, František Vincúr – trombón a eufonium, Lubomír Maryška a Jiří Genrt – tuba, Hedvika Mousa Bacha – harfa, Tibor Adamský, Martin Opršál, Martin Švec – bicí nástroje

Jan Komárek – light design

Koncert se koná ve spolupráci se Hřbitovy a pohřebními službami hl. m. Prahy.

18:30 – Dušan Anděl / historie a komentovaná prohlídka [bonus ke vstupence]

Petr Hora [*1981] pochází z Heřmanova Městce, studoval varhany a skladbu na Konzervatoři v Teplicích, ve studiu skladby dále pokračoval na Akademii múzických umění v Praze u Hanuše Bartoně a Luboše Mrkvičky, letos nastoupil do doktorandského studia k Michalu Nejtkoví. Tři roky působil jako dramaturg souboru Ensemble Terrible. Ve své tvorbě se v poslední době zabývá fonémickými prvky. Pro Orchester BERG vytvořil již dvě skladby, jeho kompozice A River Call pro cyklus poledních mikrokoncertů Hudba k siréně zvítězila v hlasování veřejnosti v rámci první desítky skladeb.

Tak, jako každé zrození člověka je doprovázeno krví a křikem, tak každá vokalizace [zrození hlasu] se rodí skrze červeň masa lidského hrdla. Vychází z dutiny těla, je spojena s dechem a s artikulačními orgány, kterými vydáváme zvuky radosti i bolesti. Ve skladbě **The Red of the Flesh** takto reflektuji okamžiky zrodů, které doprovází krev a zvuk života – zrození člověka i zrození hlasu. Materialitu hlasu, letokruhy hrdla každého vokalizujícího hudebníka, jako osobní pečeť, dílek mozaiky jedinečnosti každého individua.

Gérard Grisey [1946–1998] projevoval mimořádné hudební nadání od dětství, již v devatenácti letech tak začal studovat skladbu u Oliviera Messiaena na pařížské konzervatoři. Krátce ho učil také Henri Dutilleux, na slavných prázdninových kurzech v Darmstadtu byl žákem Iannise Xenakise, Karlheinz Stockhausena nebo Györgye Ligetiho. Studoval také elektroakustickou hudbu a akustiku. Získal prestižní Římskou cenu, díky které strávil dva roky ve Vile Medici v Římě [1972–1974], mimo jiné společně s Tristanem Muraiem. Tam se oba seznámili s hudbou tehdy neznámého Giacinta Scelsiho [1905–1988] i s ním samotným, což na ně mělo v jejich hudebním směřování významný vliv. V roce 1980 se Grisey stal stážistou experimentálního studia pro elektroakustickou hudbu IRCAM, stipendium DAAD mu umožnilo pobyt v Berlíně. Mezi lety 1982-1986 učil skladbu a teorii na University of California v Berkeley, po návratu do Evropy se stal profesorem skladby na pařížské konzervatoři – mezi jeho žáky patří mimo jiné italský skladatel Fausto Romitelli nebo Mark Andre (letos v dubnu byl osobně přítomen české premiéře své skladby *üg* v podání Orchestru BERG). V roce 1973 společně s Tristanem Muraiem a dalšími skladateli založil Ensemble *l'itinéraire* zaměřený na uvádění současné hudby, který v obměněném složení existuje dodnes. Právě s Tristanem Muraiem jsou také považováni za zakladatele spektrálního. A to i přesto, že Grisey se ke konci svého relativně krátkého života k tomuto stylu už nehlásil. Je ale pravda, že ho po většinu jeho tvůrčí kariéry fascinoval rozdíl mezi harmonickými alikvoty a hlukem. Také ho mimořádně zajímala elasticita času v hudbě a jeho relativita pro posluchače.

„Hudba je tvořená zvuky, ne notami.“ [Gérard Grisey]

Quatre chants pour franchir le seuil / Čtyři zpěvy k překročení prahu jsem pojal jako čtyřdílnou hudební meditaci: smrt anděla, smrt civilizace, smrt hlasu a smrt lidstva. Jednotlivé části od sebe dělí krátká interludia – rozvířený zvukový prach – určená k udržení napětí jen o něco vyššího, než je zdvořilé ale uvolněné ticho, které panuje v koncertních sálech mezi koncem jedné věty a začátkem druhé. Vybral jsem si texty ze čtyř různých civilizací [křesťanské, egyptské, řecké a mezopotámské], všechny útržkovitě pojednávají o nevyhnutelnosti smrti. Výběr nástrojů mi diktovala hudební nutnost vyvážit lehkost sopránů těžkou zvukovou masou, která je ale zároveň nádherně okázalá a plná barev.

1 – Smrt anděla

na text *Hodiny noci* od Christiana Gueze-Ricorda

Christiana jsem poznal, když jsem mezi lety 1972 a 1974 pobýval ve Vile Medici, mnohokrát jsme mluvili o možnostech práce na společném projektu. Pak se naše cesty rozdělily a já se kvůli svým výzkumům vzdálil vokální hudbě. Jeho tragická smrt v roce 1988 mnou otřásla. [...]

2 – Smrt civilizace

na texty ze sarkofágů z doby egyptské Střední říše

Egyptské civilizaci jsem věnoval již tři skladby, mimo jiné *Jour, Contre-Jour*, jako vzdálenou ozvěnu *Knihy mrtvých*. Když jsem si v dlouhém katalogu četl fragmenty hieroglyfů nalezených na schránkách sarkofágů nebo na obinadlech mumií, dostal jsem okamžitě chuť vytvořit tuto pomalou litanii. [...]

3 – Smrt hlasu

na texty básničky Erinny

O řecké básničce ze 4. století před naším letopočtem nevíme skoro nic. Erinna nám zanechala tyto dva verše. Prázdnota, ozvěna, hlas, stín zvuků a ticho – to vše je mi jako hudebníkovi tak povědomé, že mi přišlo, že tyto dva verše čekají na hudební ztvárnění. Ani po tolika staletích se na našich smutcích nic nezměnilo?

4 – Smrt lidstva

na texty z Eposu o Gilgamešovi

V Eposu o Gilgamešovi vypráví nesmrtelný Utanapišti o „tajemství bohů“ – o potopě. Stejně jako Noe v Bibli, i on přežil katastrofu, která vyděsila dokonce samotné bohy. Velká Bohyně Matka křičí jako rodící žena a hudba nahrazuje četbu o katastrofě a hlas se jen občas

vynořuje z rachotu. Poryvy větru, bušení deště, uragán, potopa, bouře, krveprolití [...] jemná ukolébavka v závěru nemá přivolat spánek, ale probuzení. Úsvit lidstva konečně zbaveného nočních můr. Doufám, že tuto ukolébavku nebudeme jednou zpívat prvním lidským klonům, až bude třeba jim odhalit, jakého násilí se na nich dopustilo lidstvo zoufale hledající základní tabu.

Gérard Grisey

Gérard Grisey na Čtyřech zpěvech pracoval od roku 1996 a netušil, že půjde o jeho poslední dílo. Zemřel 11. listopadu 1998 na následky ruptury mozkového aneurysmatu, jen pár měsíců před premiérou. Ta se uskutečnila 3. února 1999 v Londýně, orchestr London Sinfonietta řídil George Benjamin, zpívala sopranistka Valdine Anderson.

TEXTY

Preludium – I. Smrt anděla

na text básně Hodiny noci od Christiana Gueze-Ricorda

Kdo by měl zemřít
jako anděl

...

Jak se má zemřít jako anděl
musím zemřít sám

musí zemřít,
jeho anděl má zemřít jak by zemřel
jako anděl

Interludium – II. Smrt civilizace

na texty ze sarkofágů z doby egyptské Střední říše

811 a 812: [téměř zcela zmizelo]

814: „Zatímco odpočíváš na věčnosti...“

809: [zničeno]

868 a 869: [téměř úplně zničeno]

870: „Cestoval jsem... dařilo se mi... naříkám... Světelné padá dovnitř...“

961, 963: [zničeno]

972: [téměř zcela vymazáno]

973: „... který obchází nebem... až na okraj nebe... na dosah paží... udělej mi cestu světla,
nech mě jít“

903: [zničeno]

1050: „formule jak se stát bohem...“

Interludium – III. Smrt hlasu

na texty básničky Erinny

Tam dole v podsvětí se marně nese ozvěna, mezi mrtvými mlčí. Hlas se šíří temnotou.

Nepravé interludium – IV. Smrt lidstva

na texty z Eposu o Gilgamešovi

... šest dní a sedm nocí burácel vítr a bušil silný déšť, uragán a potopa
bez ustání plenily zemi. Sedmý den nadešel.

Ustala bouře, potopa i boj, který se zmítal
jak žena v porodních bolestech. Moře se uklidnilo a znehybnělo.

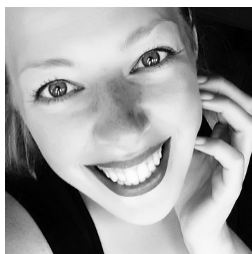
Rozhlédl jsem se kolem: Zavládlo ticho!
Lidstvo se proměnilo v hlínu;
zaplavená země rovná byla jako terasa.

Otevřel jsem okno

a denní světlo mně dopadlo na tvář.
Padl jsem bezvládně na kolena a plakal...

Budu se dívat na obzor moře, svět...

český překlad textů všech zpěvů © Miloš Haase, 2020

Pavla Radostová [*1989] zpívá od dětství v rodinném souboru Musica Laetitia, který se věnuje převážně barokní hudbě. Je absolventkou brněnské konzervatoře a JAMU. Jako sólistka a komorní zpěvačka pravidelně spolupracuje se soubory různých žánrových zaměření [Collegium 1704, Ensemble Opera Diversa, Czech Ensemble Baroque, Ensemble Inégal, Musica Aeterna, Filharmonie Brno, Brno Contemporary Orchestra, Orchestr BERG, B-Side Band, Tupá sídla ad.] a dirigenty [Alexander Liebreich, Dennis Russel Davies, Václav Luks, Pavel Šnajdr, Mario de Rose ad.]. Uvedla již řadu českých i světových premiér. V roce 2018 debutovala v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích jako Barena v Janáčkově opeře Její pastorkyňa. Jako sólistka se podílela na natočení několika CD. Vzdělání si rozšiřuje pravidelnou účastí na pěveckých kurzech a workshopech [Letní škola barokní hudby, Letní hudební akademie Kroměříž atd.] pod vedením předních českých i zahraničních lektorů [např. Piotr Olech, Jean-Francois Lombard, Emma Kirkby, Andreas Scholl, Michail Lanskoj, Gabriela Beňačková ad.]. S Orchestrem BERG zpívala poprvé v červnu 2019 skladbu Tehillim od Steva Reicha, následovala řada dalších příležitostí, mimo jiné v projektu Hudba k siréně nebo při uvedení české premiéry kompozice EnTrance Fausta Romitelliho.

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchestr BERG je špičkové české těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Jednou z nejvýznamnějších aktivit orchestru je podpora českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře uvedl více než dvě stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heina Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Centrum současného umění DOX, Divadlo Archa, Národní divadlo, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. V roce 2020 měl oslavit 20. sezónu. Je čerstvým držitelem prestižní ceny Prix Italia 2021 za projekt Hudba k siréně.

www.berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCI LETOŠNÍ SEZÓNY!

THREE TALES | ... video opera **středa 9. listopadu 2022 ve 20:00 | Divadlo Archa**

Steve Reich & Beryl Korot: Three Tales
... dokumentární video opera

Orchestr BERG & hosté
Peter Vrábek – dirigent

Orchestr BERG společně s pěticí zpěváků z oblasti jazzu a staré hudby uvede jedno z nejvýznamnějších děl amerického minimalisty Steva Reicha a jeho ženy, filmařky Beryl Korot. Celovečerní dokumentární video opera nahlíží na 20. století prostřednictvím tří reálných událostí. Premiéra se uskutečnila v roce 2002, tedy přesně před 20 lety.

ZVEME I NA MIMOŘÁDNÉ AKCE

... nejsou součástí abonentní sezóny, je ale možné na ně využít POUKÁZKY

Spitfire Company – Orchester BERG – Divadlo Komédie **uvádí**

TAK TIŠE AŽ
... intimní hudební monodrama

pondělí 10. října 2023, 19:30, divadlo Komédie
úterý 11. října 2023, 19:30, divadlo Komédie

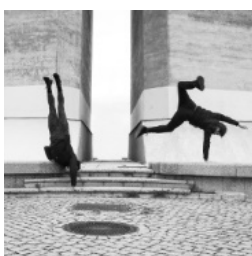
Hudební inscenace oceňovaná diváky i kritikou!

„... nevšední inscenace, jak zvoleným tématem, které hudba zprostředkovala s emoční přesvědčivostí, tak pěveckými a hereckými výkony.“ (Jana Machalická, Lidové noviny)

„*Sněží. / Už léta nesněžilo. / Být vločkou... / a nebýt, / nemít tělo.*“

Jaké jsou pocity ženy, která se rozhoduje veřejně vypovědět vše, co se jí stalo ve chvíli, kdy se z dítěte proměňovala v dívku?

hudba: Slavomír Hořínský, režie: Petr Boháč a Miřenka Čechová, libreto: Jana Šrámková
scéna a kostýmy: Lucia Škandíková, light design: Jiří Šmírk
účinkují: Markéta Cukrová, Sarah Alon / Tereza Šlosárková, Martin Dvořák, Martin Talaga
Orchestr BERG & dirigent: Peter Vrábek

INspiraCe | ... hudba & pohyb **Orchestr BERG & 420PEOPLE & Divadlo Archa**

čtvrtek 27. října 2022, 20:00, Divadlo Archa
pátek 28. října 2022, 20:00, Divadlo Archa

Společný projekt 420PEOPLE a Orchestru BERG v Divadle Archa propojuje intenzivní taneční a hudební akci. V unikátním, energií nabitým představení se mísí minimalismus, beatbox, dubstep a současný tanec. To vše podtrhuje nápaditá scénografie a působivý light design. Prvotní impulz a volnou inspiraci choreografce Sylvě Šafkové a skladateli Tomáši Reindlovi poskytla kultovní skladba In C amerického minimalisty Terryho Rileyho.

„... prožijte čistý rozhovor pohybu a zvuku ... INspiraCe je jako choreografické sochařství!“
(Lucie Kocourková, OperaPlus)

choreografie: Sylva Šafková, hudba: Tomáš Reindl / Omnion, scénografie & kostýmy: Anna Chrtková, světelný design: Martin Špetlík
účinkují: 420PEOPLE, Orchester BERG & Tomáš Reindl / Omnion

A NĚCO NAVÍC!

**Chcete s námi být intenzivněji?
Nebo nám prostě jen dát dárek?
Staňte se členy KLUBERGU!**

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG stane také o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Roční členství vyjde na 1 476 Kč, pro dva je to 2 808 Kč. Nebo nám můžete každý měsíc posílat 123 Kč / 234 Kč.

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 700–800 Kč?

přípitek členům KLUBERGU po představení M IS FOR...

Eva Kesslová [Orchester BERG], choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGU Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

**Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?
Zajímá Vás, co se v BERGU chystá, a chcete u toho být jako první?
PŘIDEJTE SE!**

Patronkou KLUBERGU je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.
Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]
ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTERÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: Věra Babišová, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, Soňa Červená, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, Jakub Koutník, Tibor Lopušán, PGK, Kristián Suda, Tomáš Svatoň, Eva a Ivan Špirkovi, Helena a Martin Vágnerovi

KLUBERGU [klub dárců Orchestru BERG]

Martina & Radvan Bahbouhovi, Eva Bendová, Petr Beneš, Šimon Caban, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Hana Dvořáková, Václav Eis, Petr Foltánek, Běla Hátlová, Anna a Petr Hejlovi, Lucie Chrápavá, Pavel Keller, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Lukešová, Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Alena Miltová, Mahulena Nešlehová, Jáchym Novotný, Iva Riley, Ivan Studený, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Ondřej Svoboda, Šárka Svobodová, Vladimíra Šefranka, Tomáš Šenberger, Eva & Ivan Špirkovi, Milan Štěrba, Danilo Tuzar, Yvona

Vágnerová, Vladislava & Martin Valchářovi, Jan Vít, Petr Vlasák, Dušan Vymětal, Zuzana Zubercová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábranský ...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Praha 1, Partnerství OSA

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

KlasikaPlus, Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: DPA [Grisey], Karel Šuster [Vrábel, INspiraCe], Pavel Hejný [BERG], Patrik Borecký [Tak tiše až]